

Program wychowawczo – profilaktyczny
Szkoły Podstawowej Nr 21
im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Białymstoku
w roku szkolnym 2026/2027

Zgodnie z art.26 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017r. poz.59) szkoła podstawowa od 1 września 2026r. realizuje program wychowawczo-profilaktyczny obejmujący:

- 1) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz
- 2) treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

I. Wprowadzenie do programu

Bardzo ważnym aspektem programu profilaktyczno-wychowawczego w szkole jest uznanie rodziców za pierwszych wychowawców, a nauczycieli za wspomagających rozwój dzieci. Jeśli wychowanie ma na celu wszechstronny rozwój osobowy w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, moralnym, duchowym to ważne miejsce w pracy z dziećmi i młodzieżą powinno zajmować rozwijanie umiejętności komunikowania się, nauka

samodzielności w działaniu i myśleniu, zdobywanie i poszerzanie wiedzy o otaczającym świecie w oparciu o jasny, wspólny system wartości. Istotnym elementem wychowania jest profilaktyka, która wzmacnia i uzupełnia działania wychowawcze w dynamicznym procesie dorastania młodego człowieka. Wspiera jego kompetencje, poczucie wartości, dokonywanie odpowiedzialnych i świadomych wyborów, zapobiega zachowaniom problemowym.

Praca wychowawcza przynosi najlepsze efekty kiedy uczniowie, rodzice, nauczyciele współdziałają ze sobą.

Program powstał w oparciu o wyniki diagnozy środowiska szkolnego (obserwacji, badań ankietowych, rozmów, konsultacji z rodzicami, nauczycielami, przedstawicielami Samorządu Uczniowskiego).

II. Wizja i misja szkoły

Misja szkoły

1. Dążymy do wychowania ucznia mającego świadomość, że jest integralną częścią społeczności szkolnej.

2. Uczymy kochać, szanować, żyć kulturą i tradycją narodu polskiego, jednocześnie wychowujemy w poszanowaniu kultur i wartości innych narodów.
3. Wychowujemy ucznia świadomego i odpowiedzialnego, posiadającego wiedzę i umiejętności konieczne do przyszłego funkcjonowania we współczesnym świecie.
4. Zwracamy szczególną uwagę na rozwój fizyczny, psychiczny, społeczny i duchowy naszych uczniów.
5. Propagujemy wśród uczniów zdrowy styl życia.
6. Dbamy o bezpieczeństwo uczniów.

Wizja szkoły

Nasza szkoła jest nowoczesną, przyjazną placówką, przygotowującą uczniów do kontynuowania nauki na kolejnym etapie edukacyjnym. Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły ukierunkowany jest na ucznia i jego potrzeby. Realizacja programu ma umożliwić uczniowi wszechstronny rozwój. Uczniowie naszej szkoły wyrosną na ludzi mających poczucie własnej wartości i odpowiedzialności ze własne zachowanie. Wykorzystujemy najnowsze zdobycze techniki informacyjnej i informatycznej, stosujemy nowoczesne metody nauczania i wychowania, aby uczeń mógł rozwijać swoje zainteresowania, umiejętności, zdolności i pasje. W pracy z uczniem nauczyciel podejmuje twórcze działania, które pozwolą realizować misję szkoły. Nasi uczniowie będą świadomi nierozzerwalnego współistnienia ze środowiskiem przyrodniczym, świadomi własnego pochodzenia, dumni z bycia Polakami, Europejczykami i członkami swojej "małej ojczyzny". Będą szanować kulturę i tradycję. Szczególnie dbamy o rozwój fizyczny, psychiczny, społeczny i duchowy uczniów, aby w przyszłości propagowali zdrowy styl życia i potrafili dokonywać słuszych wyborów.

III. Zadania Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego

1. Założenia ogólne.

Zgodnie ze wskazaniami działalność wychowawczo-profilaktyczna w naszej szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) **fizycznej** - ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- 2) **psychicznej** - ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;

- 3) **społecznej** - ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- 4) **moralno-duchowej** - ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Szkoła prowadzi systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Działalność ta odbywać się będzie w formie pogadanek, zajęć warsztatowych, treningów umiejętności, debat, szkoleń, spektakli teatralnych, festynów, a także w innych postaciach uwzględniających wykorzystywanie aktywnych metod pracy.

2. Cele główne i szczegółowe

Wspieranie ucznia w jego rozwoju społecznym jako członka rodziny, grupy rówieśniczej, społeczności lokalnej, narodowej, europejskiej.

Cele szczegółowe:

- ukazywanie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka,
- przygotowanie do funkcjonowania w grupie rówieśniczej,
- kształtowanie umiejętności społecznych,
- wdrażanie dzieci do funkcjonowania w społeczności lokalnej,
- kształtowanie szacunku do własnego państwa,
- wzmacnianie tożsamości narodowej,
- ukazywanie roli Polaka w kulturze europejskiej,
- kształtowanie wrażliwości uczniów na potrzeby innych (wolontariat),
- niwelowanie przejawów agresji wśród uczniów, z uwzględnieniem cyberprzemocy,
- zapobieganie niebezpiecznym sytuacjom w szkole i poza nią,
- kształtowanie postawy szacunku dla środowiska przyrodniczego,

Wszechstronny i harmonijny rozwój osobowości uczniów

Cele szczegółowe:

- indywidualizacja procesu dydaktyczno-wychowawczego w czasie zajęć edukacyjnych,
- wyrównywanie deficytów w rozwoju psychofizycznym uczniów,
- wspieranie uzdolnień i zainteresowań,

- wykorzystywanie w pracy z uczniem nowoczesnych metod nauczania z zastosowaniem innowacji technologicznych,
- pogłębianie świadomości dobrych wzorców językowych, potrzeby dbałości o kulturę języka,
- tworzenie nawyków kulturalnego zachowania sprzyjającego budowaniu dobrych relacji z ludźmi,
- kształtowanie postaw i nawyków prozdrowotnych, dbanie o zdrowy styl życia,
- zdobywanie wiedzy w zakresie profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych, gier komputerowych, Internetu,
- kształtowanie umiejętności krytycznej analizy informacji oraz bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej,
- nabywanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- poszerzanie umiejętności z zakresu ratownictwa medycznego.

Rozwijanie działań wychowawczych i profilaktycznych przy współpracy z rodzicami

Cele szczegółowe:

- planowanie pracy szkoły przy udziale rodziców,
- partnerstwo rodziców we współdziałaniu w zakresie dydaktyki, wychowania i opieki,
- zaangażowanie rodziców w działalność organizacyjną,
- zwiększanie świadomości rodziców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- podnoszenie umiejętności przeciwdziałania zachowaniom agresywnym,
- otaczanie opieką uczniów z rodzin o szczególnych potrzebach, zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- propagowanie pozytywnych wzorców relacji rodzinnych i zdrowego stylu życia.

3. Model absolwenta

Realizując program wychowawczo-profilaktyczny dążymy do wykształcenia i wychowania ucznia, który kończąc klasę trzecią jest:

- otwarty i ciekawy świata,
- wrażliwy na piękno przyrody, szanuje ją i rozumie potrzebę ochrony środowiska,
- korzysta z różnych źródeł wiedzy,
- chętnie podejmuje działania, współpracuje w zespole, rozwiązuje problemy,
- odpowiedzialny w wykonywaniu powierzonych zadań,

- odpowiedzialny za swoje czyny i świadomy swojej pozycji w grupie, poznaje prawa i obowiązki ucznia,
- okazuje pozytywne uczucia i rozwiązuje konflikty bez agresji,
- tolerancyjny - szanuje innych bez względu na ich odmienność,
- szanuje symbole narodowe i religijne,
- współuczestniczy w życiu klasy, grupy, rodziny, społeczności,
- troszczy się o zdrowie i bezpieczeństwo własne oraz innych.

W wyniku realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego od absolwenta oczekuje się:

- znajomości swoich praw i wypełniania obowiązków wynikających z roli ucznia,
- systematyczności i wytrwałości w uczeniu się,
- umiejętności podejmowania odpowiedzialności za własne zachowanie,
- znajomości i umiejętności unikać zagrożeń,
- dostrzegania i umiejętności szukania pomocy w rozwiązywaniu problemów innych ludzi,
- umiejętności planowania własnych działań,
- doceniania znaczenia szczerości i prawdomówności,
- tolerancji oraz rozumienia, że nie wolno zaspokajać własnych potrzeb kosztem cudzych praw,
- poszanowania swojej i cudzej własności,
- okazywania szacunku dla symboli narodowych i religijnych,
- znajomości swoich mocnych stron,
- zachowań proekologicznych i prospołecznych,
- wrażliwość na potrzeby innych angażując się w działalność charytatywną,
- przejawiania aktywności i współpracy w podejmowaniu różnych zadań na terenie szkoły i domu,
- umiejętności porządkowania zdobytej wiedzy z różnych dziedzin życia,
- umiejętności rozwijania zainteresowań,
- dbałości o swój wygląd i higienę osobistą,
- znajomości i stosowania podstawowych zasad kultury,
- umiejętności odniesienia własnego zachowania do obowiązującego systemu wartości.

4. Diagnoza sytuacji wychowawczej

Diagnoza środowiska szkolnego powstała na podstawie analizy:

- dzienników (elektronicznych, papierowych),
- wpisów nauczycieli o zachowaniu uczniów,
- dokumentów pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- zgłoszeń nauczycieli o niskiej frekwencji,

- materiałów powstałych podczas realizacji warsztatów i programów profilaktycznych z uczniami oraz rodzicami,
- ankiet,
- obserwacji zachowania uczniów podczas przerw, zajęć lekcyjnych, uroczystości szkolnych, wyjść edukacyjnych,
- rozmów z uczniami i rodzicami,
- konsultacji z nauczycielami, psychologiem, pedagogiem oraz innymi pracownikami szkoły.

Działania te pozwoliły przeanalizować sytuację wychowawczą w szkole oraz ustalić potrzeby uczniów, rodziców i nauczycieli, określić zakres i skalę sytuacji problemowych.

Szkoła Podstawowa nr 21 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Białymstoku jest szkołą publiczną funkcjonującą w rejonie osiedla socjalnego, komunalnego, spółdzielczego i domów jednorodzinnych.

- Sytuacja materialno-bytowa uczniów

Sytuacja finansowo-bytowa rodzin naszych uczniów w większości wydaje się stabilna.

Około 25 % uczniów żyje w trudnych warunkach materialnych. Część rodzin korzysta z różnych form pomocy takich jak: stypendia socjalne, dofinansowanie i finansowanie obiadów, darmowe zeszyty i przybory szkolne, zasiłki celowe MOPR, pomoc celowa Stowarzyszenia „Droga”, pomoc przedsięwzięczna PCK. Z obserwacji wynika, że część uczniów, których rodziny nie korzystają z pomocy instytucjonalnej, wymaga wsparcia w postaci różnych form pomocy rzeczowej.

Trudności rodzin uwarunkowane są w większości dysfunkcjami w rodzinie, długotrwałym bezrobociem, stanem zdrowia członków rodziny, chorobą alkoholową i innymi uzależnieniami rodziców, a także incydentalnie przypadkami przemocy i zaniedbania.

Z obserwacji i wywiadów wynika, że jest duża dysproporcja w statusie materialnym i poziomie życia rodzin naszych uczniów.

- Formy spędzania wolnego czasu przez uczniów:

W większości uczniowie klas IV-VII deklarują, że w wolnym czasie najczęściej wychodzą na podwórko – 14%, korzystają z Internetu (przeglądanie mediów społecznościowych, stron internetowych, rozmowy na czacie, oglądanie filmików) – 10% , grają na komputerze, konsoli, telefonie – 13%, spotykają się z kolegami – 14%, uprawiają sport – 10%, spędzają czas z rodziną – 12%, zajmują się swoim hobby - 11%, czytają książki – 5%, nic nie robią – 4%, telewizja – 6%.

- Samopoczucie uczniów w szkole i domu:

- 81% uczniów z kl. IV-VIII i 91% uczniów z kl. I-III czuje się bezpiecznie w szkole i raczej bezpiecznie, a 19% uczniów kl. IV-VIII i 9% uczniów kl. I-III nie czuje bezpieczeństwa lub raczej nie czuje się bezpiecznie,
- 68% uczniów kl. IV- VIII i 83% uczniów kl. I-III lubi szkołę, 32% i 17% nie lubi szkoły,
- 79% uczniów kl. IV- VIII czuje akceptację klasy lub raczej czuje, 21% nie czuje akceptacji,
- 98% uczniów kl. IV-VIII i 96% uczniów kl. I-III czuje się bezpiecznie w domu, a 2% i 4% nie czuje bezpieczeństwa w domu,
- 95% uczniów kl. IV-VIII może zwrócić się po pomoc w domu, a 5% nie ma takiej możliwości,
- 34% uczniów kl. IV-VIII przeżywa duży stres w szkole bardzo często lub często, a 43% rzadko lub bardzo rzadko, reszta czasami.

- Zagrożenia wynikające z używaniem substancji psychoaktywnych:

Wyniki ankiet uczniów kl. VII-VIII (część uczniów nie odpowiedziało na pytania)

- 60% uczniów ma znajomych, którzy palą papierosy/e-papierosy, 40% nie ma,
- 12% uczniów zdarzyło się palić papierosy, 87% nie zdarzyło się,
- 56% uczniów wyraża sprzeciw wobec spożywania alkoholu w wieku nastoletnim, 44% uznało, że jest to obojętne lub to akceptują (znacznie zwiększyła się tolerancja na używanie alkoholu w porównaniu z rokiem poprzednim)
- 12% uczniów ma znajomych, którzy używają narkotyków lub dopalaczy, 88% nie ma,
- 74% uczniów wyraża sprzeciw wobec używania narkotyków/ dopalaczy, 26% uznało, że jest to obojętne lub to akceptują,
- 19% uczniów spróbowało alkoholu, 81% nie próbowało,
- 100% uczniów zadeklarowało, że nie próbowało narkotyków/dopalaczy,
- 12% wie, gdzie można kupić narkotyki/dopalacze, 88% - nie wie.

Z obserwacji i wywiadów wynika, że w środowisku lokalnym uczniowie bywają narażeni na kontakt z osobami nadużywającymi alkoholu, palącymi papierosy, awanturującymi się, używającymi wulgarnych słów oraz stosującymi przemoc fizyczną.

- Największym problemem w zachowaniu uczniów są:

wulgaryzmy, agresja słowna, przezywanie, internetowy hejt, chowanie odzieży lub obuwia oraz zdarzające się akty agresji fizycznej (przepychanie się, popychanie, kopanie).
- Analizy danych klasyfikacyjnych uczniów:
 - 1) W szkole są uczniowie z niską frekwencją –

50% - 65% obecności:

kl. I-III - 15 uczniów,

kl. IV-VIII - 46 uczniów.

65,1% - 80%

kl. I-III - 20 uczniów,

kl. IV-VIII - 66 uczniów.
 - 2) Wysokie średnie ocen (powyżej 4,75) osiąga 134 uczniów z kl. IV-VIII, co stanowi 47%.
 - 3) Niskie średnie ocen (do 3,9) osiąga 129 uczniów z kl. IV-VIII, co stanowi 45%;
 - 4) Przeciętne wyniki w nauce osiąga 8% uczniów;
 - 5) Trudności w nauce przejawia 98 uczniów z kl. IV-VIII, co stanowi 34%;
 - 6) Porównując frekwencję uczniów z ich średnią ocen można zauważyć tendencję, że niska frekwencja wpływa znacząco na niskie wyniki w nauce – 69 uczniów osiąga bardzo niskie wyniki w nauce przy bardzo niskiej frekwencji.
 - 7) W szkole są też uczniowie z wysoką frekwencją (80%-100%), którzy osiągają niskie wyniki w nauce – 40 uczniów. Ich średnia ocen to ok.3,5.
 - 8) W szkole są uczniowie z rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty, opieką asystenta rodziny, nadzorem kuratora sądowego - 52 uczniów
 - 9) Wiedza teoretyczna i praktyczna dotycząca różnorodnych zagrożeń przekazywana jest w szkole rodzicom i uczniom poprzez indywidualne konsultacje z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami, zebrania z rodzicami, realizacje godzin zajęć z wychowawcą, zajęć specjalistycznych, zajęć lekcyjnych, projekty profilaktyki uniwersalnej.
 - 10) Szkoła dysponuje bogatą ofertą zajęć pozalekcyjnych rozwijającą zainteresowania uczniów i ich talenty oraz wyrównujące braki edukacyjne.
- Pomoc psychologiczno- pedagogiczna:

- 1) 163 uczniów objętych jest różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej, co stanowi 26 % uczniów i przedszkolaków – zajęcia logopedyczne, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia wyrównawcze, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, zajęcia o charakterze terapeutycznym, socjoterapia.
- 2) 26 uczniów posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.
- 3) 82 uczniów posiada opinie poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Zauważone czynniki ryzyka:

- trudności emocjonalne uczniów, impulsywność, trudności z kontrolowaniem zachowania, lękliwość, wycofanie, niesamodzielność,
- presja grupy rówieśniczej, odrzucenie lub izolowanie ucznia, brak akceptacji w grupie, cyberprzemoc,
- dysfunkcje w rodzinie, brak jasnych zasad i kontroli rodzicielskiej, niewystarczająca współpraca rodziców ze szkołą, trudna sytuacja ekonomiczna w rodzinie, brak umiejętności radzenia sobie rodziców z problemami okresu dorastania,
- niewykorzystywanie w praktyce wiedzy zdobytej w szkole lub brak wiedzy uczniów,
- niepowodzenia edukacyjne,
- niska frekwencja uczniów i nieregularne uczestnictwo lub brak uczestnictwa w zajęciach pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- destrukcyjne wzorce zachowania,
- bezrefleksyjne korzystanie z Internetu, gier komputerowych i mediów społecznościowych i telefonu w szkole,
- poczucie bezkarności.

Zauważone czynniki chroniące:

- budowanie pozytywnych więzi pracowników szkoły ze środowiskiem rodzinnym i lokalnym uczniów, efektywna współpraca rodziców ze szkołą,
- budowanie dobrych relacji koleżeńskich,
- wzmacnianie kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów,
- budzenie zainteresowania nauką poprzez ciekawie i na wysokim poziomie prowadzone zajęcia edukacyjne, zajęcia pozalekcyjne, zajęcia kreatywne, teatr,
- właściwy monitoring ze strony rodziców i nauczycieli,
- jasne i konsekwentne przestrzeganie zasad,
- życzliwa atmosfera pracy,
- włączanie rodziców w życie szkoły,
- pomoc psychologiczna, pedagogiczna, rzeczowa i materialna,
- wolontariat i prowadzone akcje charytatywne,

- udział w licznych projektach i programach profilaktycznych, prozdrowotnych,
- zajęcia socjoterapeutyczne, rewalidacyjne, logopedyczne, psychoedukacyjne, terapeutyczne, wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne,
- systematyczna i rzetelna współpraca z organizacjami, instytucjami, stowarzyszeniami pracującymi i działającymi na rzecz rodziny i dzieci.

5. Uczestnicy programu wychowawczo – profilaktycznego

Rodzice:

- wspierają dziecko w jego wszechstronnym rozwoju i zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego swoich dzieci,
- odpowiadają za systematyczne uczęszczanie dziecka do szkoły oraz jego schludny i estetyczny wygląd,
- uświadamiają swoim dzieciom konieczność przestrzegania regulaminów szkolnych,
- współdziałają z nauczycielami i wychowawcą w sprawach wychowania i kształcenia dzieci,
- wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą,
- aktywnie uczestniczą w życiu szkoły,
- znają i akceptują program wychowawczo-profilaktyczny.

Uczeń:

- zna swoje prawa i obowiązki,
- przestrzega postanowień zawartych w Statucie Szkoły oraz ogólnie obowiązujących przepisów prawa,
- wywiązuje się z podjętych zobowiązań wynikających z planu pracy szkoły,
- postępuje zgodnie z przyjętymi normami współżycia społecznego,
- aktywnie i systematycznie uczestniczy w zajęciach lekcyjnych,
- angażuje się w życie szkoły.

Dyrektor szkoły:

- dba o zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły,
- dba o prawidłowe funkcjonowanie szkoły, o poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły, o kształtowanie twórczej atmosfery pracy w szkole,
- organizuje i wspiera działania profilaktyczne w środowisku szkolnym,
- stwarza warunki do prawidłowej realizacji Konwencji Praw Dziecka oraz umożliwia uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i religijnej,
- kontroluje wypełnianie przez uczniów obowiązku szkolnego,
- organizuje szkolenia dla nauczycieli.

Pedagog szkolny

- koordynuje, inicjuje, organizuje i realizuje pracę opiekuńczo-wychowawczą w szkole,
- koordynuje i organizuje udzielanie wszechstronnej pomocy dzieciom,
- ściśle współpracuje z Policją, sądem dla nieletnich, instytucjami i organizacjami wspierającymi rodzinę,
- diagnozuje problemy wychowawcze,
- kształtuje wśród uczniów i rodziców świadomość prawną w zakresie ponoszenia odpowiedzialności za popełniony czyn,
- doskonalą swoje kompetencje w zakresie wychowania i profilaktyki.

Psycholog szkolny

- prowadzi badania dotyczące uczniów, diagnozuje potencjalne możliwości oraz wspiera mocne strony ucznia,
- określa odpowiednie formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym działania profilaktyczne, mediacyjne i interwencyjne wobec uczniów, rodziców i nauczycieli,
- zapewnia uczniom doradztwo w zakresie wyboru kierunku kształcenia i zawodu,
- wspiera wychowawców klas oraz zespoły wychowawcze i inne zespoły problemowo-zadaniowe w działaniach wynikających z programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły.

Nauczyciel

- tworzy warunki do aktywnego i twórczego udziału uczniów w procesie dydaktyczno – wychowawczym,
- stwarza warunki do zdrowego i bezpiecznego pobytu w szkole oraz podczas zajęć poza jej terenem,
- kształtuje postawy patriotyczne, obywatelskie i prospołeczne oraz wdraża do czynnego uczestnictwa w życiu szkoły, rodziny, środowiska i kraju,
- uświadamia uczniów o skutkach demoralizacji i uzależnień, organizuje niezbędną pomoc wychowawczą,
- wspiera swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów,
- udziela pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów,
- świadczy pomoc psychologiczno - pedagogiczną w bieżącej pracy z uczniem.

Wychowawca klasy:

- wspólnie z rodzicami i nauczycielami diagnozuje potrzeby uczniów i koordynuje pomoc psychologiczno - pedagogiczną w swojej klasie,
- prowadzi we współdziałaniu z innymi pracownikami szkoły szkolenia i konsultacje dla rodziców,
- dąży w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, sprawuje opiekę wychowawczą nad powierzonymi mu uczniami poprzez tworzenie warunków wspomagających ich rozwój,
- przygotowuje uczniów do życia w rodzinie i w społeczeństwie,

- poznaje warunki życia i nauki swoich wychowanków,
- realizuje, w toku pracy wychowawczej, zadania programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły,
- bada przyczyny absencji uczniów.

6. Zadania programu wychowawczo-profilaktycznego

	Zadania	Sposoby realizacji
1.	Zapoznanie uczniów i rodziców z podstawowymi dokumentami obowiązującymi w szkole (Statut Szkoły, Program Wychowawczo-Profilaktyczny, Polityka Ochrony przed Krzywdzeniem Małoletnich, regulaminy, procedury, zasady).	- zajęcia z wychowawcą, - zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne, - zebrania z rodzicami, - prelekcje dla rodziców, - warsztaty dla rodziców i uczniów, - indywidualne konsultacje rodziców z nauczycielami.
2.	Współdziałanie z rodzicami i uczniami w zakresie tworzenia planów, programów, regulaminów i innych dokumentów szkolnych.	- zajęcia z wychowawcą, - zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne, - zebrania z rodzicami, - konsultacje indywidualne, - spotkania dyrekcji szkoły z rodzicami i uczniami.
3.	Angażowanie rodziców w realizację zadań wychowawczych, profilaktycznych i edukacyjnych.	- udział rodziców w zajęciach edukacyjnych, zajęciach pozalekcyjnych, prelekcjach, warsztatach, - współorganizacja uroczystości, imprez szkolnych, wycieczek, zbiórek charytatywnych, - utrzymywanie stałego kontaktu wychowawców i nauczycieli z rodzicami – przekazywanie bieżącej informacji na temat uczniów, - możliwość korzystania przez rodziców z bazy lokalowej szkoły, projektów szkolnych oraz zasobów biblioteki.
4.	Udzielanie pomocy rodzicom uczniów w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.	- wspólny udział rodziców i nauczycieli w analizie potrzeb, - udział rodziców w prelekcjach, warsztatach, - konsultacje indywidualne rodziców

		z nauczycielami, psychologiem, pedagogiem, logopedą, - korzystanie przez rodziców z fachowej literatury dotyczącej wychowania znajdującej się bibliotece szkolnej, - udostępnianie rodzicom bazy instytucji, w których można uzyskać pomoc specjalistyczną, - współpraca z organizacjami i instytucjami wspierającymi rodzinę, - udział w programach profilaktycznych, zdrowotnych, - utrzymywanie stałego kontaktu wychowawców i nauczycieli z rodzicami – przekazywanie bieżącej informacji na temat uczniów.
5.	Psychoedukacja rodziców w zakresie profilaktyki zagrożeń.	- prelekcje, warsztaty, - zebrania z rodzicami, - udział w programach profilaktycznych i zdrowotnych, - udostępnianie fachowej literatury, - współpraca z organizacjami i instytucjami wspierającymi rodzinę, - konsultacje z nauczycielami.
6.	Pomoc materialna uczniom z rodzin o niskim statusie materialnym.	- diagnoza środowiska klasowego, - współpraca nauczycieli z pedagogiem, psychologiem w zakresie potrzeb uczniów, - współpraca z MOPR i innymi instytucjami wspierającymi rodzinę, - akcje charytatywne organizowane na terenie szkoły i poza nią przez uczniów i nauczycieli.
7.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	- diagnoza środowiska: wczesne wykrywanie form przemocy wśród uczniów, pomoc ofiarom przemocy (rozmowy z uczniem, konsultacje z rodzicami, w razie konieczności wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”), - współpraca z instytucjami udzielającymi pomocy i wsparcia, - warsztaty, spotkania, konsultacje pogłębiające wiedzę pedagogiczną w zakresie problematyki przemocy, - realizacja programów profilaktycznych,

		wychowawczych, zdrowotnych.
8.	Integrowanie społeczności szkolnej i lokalnej.	- obchody uroczystości szkolnych (święta państwowe, szkolne, religijne), - udział w uroczystościach lokalnych i miejskich, - festyny, - dni otwarte szkoły, - projekty realizowane w szkole, - udział w konkursach szkolnych, miejskich, ogólnopolskich, - wyjazdy, wycieczki, wyjścia, - akcje charytatywne, - praca w samorządzie szkolnym, - zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne.
9.	Pielęgnowanie tradycji patriotycznych i wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej uczniów.	- udział w uroczystościach o charakterze patriotycznym na terenie szkoły, miasta, województwa i państwa, - obchody świąt i uroczystości religijnych, - zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne, - wycieczki do miejsc pamięci narodowej, - wyjścia do muzeów, teatrów, na koncerty, - wystawy szkolne, - konkursy historyczne, - konkursy wiedzy o patronie szkoły, - konkurs wojewódzki pieśni patriotycznych organizowany przez szkołę, - projekty propagujące wiedzę historyczną o Polsce i bohaterach narodowych oraz tradycjach regionalnych, - projekty i zajęcia ukazujące różnorodność kultury i tradycji polskiej i jej miejsce w Europie, - projekty upowszechniające czytelnictwo, - przedstawienia teatralne, - akademie z okazji rocznicowych świąt narodowych i lokalnych, - okazjonalne gazetki szkolne, - szkolna gazetka uczniowska.
10.	Przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego funkcjonowania w grupach społecznych.	- tworzenie regulaminów, kontraktów klasowych, - współtworzenie wizji i misji szkoły, - udział w pracach samorządu uczniowskiego, - organizacja i uczestnictwo w akcjach

		charytatywnych, - współtworzenie i realizacja zadań szkolnego wolontariatu, - zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne, - zajęcia z wychowawcą, - współpraca z organizacjami i stowarzyszeniami podejmującymi działalność charytatywną, - zajęcia i warsztaty umiejętności społecznych, - prace w zespołach i grupach projektowych, - projekty realizowane na zajęciach przedmiotowych, - zajęcia pomocy psychologiczno-pedagogicznej, - rozmowy uczniów z nauczycielem, wychowawcą, pedagogiem, psychologiem, dyrekcją i innymi pracownikami szkoły, - poradnictwo i psychoedukacja, - wyjścia, wycieczki, - zawody sportowe, - uczestnictwo w działaniach kulturalnych w szkole i poza nią, - konkursy, apele, uroczystości szkolne, rekolekcje, - spotkania ekumeniczne, - spotkania z ludźmi kultury oraz ciekawymi osobami dzielącymi się swoją wiedzą i doświadczeniem, - debaty i mediacje rówieśnicze, - indywidualne działania uczniów na rzecz innej osoby, klasy, szkoły, środowiska, - pomoc koleżeńska.
11.	Wspomaganie ucznia w harmonijnym i wszechstronnym rozwoju osobowości.	- zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne wykorzystujące nowe techniki, stwarzające możliwość doświadczania przez ucznia, - uczniowie jako liderzy projektów i zajęć lekcyjnych, - działania ukazujące wzorce osobowe w literaturze, historii i współczesności, - pogadanki i spotkania z ciekawymi ludźmi, - udział w akcjach charytatywnych, wolontariacie, - szkolne rekolekcje wielkopostne,

		- udział uczniów w przygotowywaniu i organizowaniu uroczystości o charakterze szkolnym, religijnym i państwowym, - praca uczniów w Samorządzie Szkolnym i w zespole klasowym, wolontariacie, - dbanie o estetykę sal lekcyjnych, otoczenia w szkole, - realizowanie zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznych, - pomoc psychologiczno-pedagogiczna, - zawody i turnieje sportowe, - zajęcia w świetlicy szkolnej, bibliotece, - praca uczniów w ramach realizacji projektów, - pokazy filmów, sztuk teatralnych, wystawy, koncerty, - wycieczki edukacyjne i krajoznawcze, - spotkania z autorami książek, - udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, - konkursy prezentujące umiejętności i zdolności uczniów, - tworzenie scenariuszy i przygotowywanie przedstawień w ramach zajęć teatralnych, - udział uczniów w warsztatach i zajęciach psychoedukacyjnych, - organizowanie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych, - programy profilaktyczne, - rozmowy z nauczycielami, dyskusje, debaty, mediacje, - udział nauczycieli w różnorodnych formach doskonalenia.
12.	Zapoznanie uczniów, rodziców i pracowników szkoły z zasadami wzmacniającymi bezpieczeństwo w szkole i ich realizacja.	- zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne, - zajęcia wychowania komunikacyjnego, - zebrania z rodzicami, - indywidualne rozmowy z rodzicami i uczniami, - spotkania Rady Pedagogicznej i Rady Rodziców, - zajęcia z udzielania pierwszej pomocy, - udział w próbnym ewakuacjach szkoły,

		- spotkania z pracownikami Straży Miejskiej, Policji, Straży Pożarnej, ratownikami medycznymi, - apele szkolne, prelekcje, - dyżury nauczycieli podczas przerw międzylekcyjnych, - wycieczki, wyjścia poza teren szkoły,
13.	Promowanie zdrowego stylu życia.	- zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne, - prelekcje, pogadanki, - zajęcia gimnastyki korekcyjnej, - zajęcia z wychowania komunikacyjnego: przeprowadzenie egzaminu na kartę rowerową, - organizacja różnorodnych form spędzania wolnego czasu, - wystawy edukacyjne propagujące zdrowy styl życia wolny od używek i nałogów, - spotkania i rozmowy z pielęgniarką szkolną, - konkursy, - wycieczki piesze, spacer, rajdy, zajęcia w terenie, - prace porządkowe, - imprezy proekologiczne, apele, - udział w akcjach proekologicznych, - akcje charytatywne na rzecz zwierząt - zbiórka surowców wtórnych, - udział w zawodach i turniejach sportowych, - projekty edukacyjno-profilaktyczne, - programy profilaktyczne,
14.	Przeciwdziałanie agresji, przemocy i cyberprzemocy.	- zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne, - udział uczniów w tworzeniu regulaminów klasowych i szkolnych, - zajęcia i warsztaty umiejętności społecznych, - różnorodne zajęcia o charakterze terapeutycznym, - zajęcia z wykorzystaniem nowych technologii i Internetu, - zajęcia i działania integrujące społeczność szkolną – wyjścia, wycieczki, akademie uroczystości szkolne, festyny, - projekty i programy profilaktyczne, prozdrowotne,

		- udział uczniów w przedstawieniach, akademiach, akcjach charytatywnych, - konsultacje mediacyjne, - rozmowy indywidualne nauczycieli, pedagoga, psychologa, dyrektora i innych pracowników szkoły z uczniem, rodzicami, - współdziałanie z instytucjami wspierającymi rozwój dzieci i młodzieży, - szkolenia nauczycieli w zakresie treningu umiejętności wychowawczych.
15.	Nabywanie przez uczniów kompetencji podnoszących efektywność działań profilaktycznych w zakresie uzależnień. Przeciwdziałanie narkomanii.	- zajęcia z wychowawcą, wyjścia, wycieczki, - zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne, - zajęcia warsztatowe, - zajęcia tematyczne ze specjalistami, - zajęcia w ramach programów profilaktycznych, - konkursy tematyczne, - współpraca z osobami i instytucjami zajmującymi się problematyką uzależnień oraz wspierającymi uczniów i rodziny, - prelekcje i warsztaty dla rodziców z zakresu profilaktyki uzależnień, - psychoedukacja rodziców, - prowadzenie zajęć terapeutycznych z klasą, - pokazy filmów, przedstawienia teatralne, spotkania z muzyką, - działalność szkolnych organizacji – samorząd uczniowski, wolontariat - pomoc psychologiczno-pedagogiczna, - indywidualne rozmowy z uczniem, rodzicami, - udostępnianie fachowej literatury, - zachęcanie do czytelnictwa, - szkolenia dla nauczycieli.
16.	Zapobieganie zagrożeniom związanym z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych w szczególności z aktywnością uczniów w Internecie oraz kształtowanie odpowiedzialnych i bezpiecznych zachowań w przestrzeni cyfrowej	- zajęcia z wychowawcą, - zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne, - zajęcia warsztatowe, - zajęcia tematyczne ze specjalistami, - zajęcia w ramach programów profilaktycznych, - konkursy tematyczne, - współpraca z osobami i instytucjami zajmującymi się problematyką zagrożeń internetowych,

		- prelekcje i warsztaty dla rodziców z zakresu profilaktyki uzależnień, - psychoedukacja rodziców, - indywidualne rozmowy z uczniem, rodzicami, - udostępnianie fachowej literatury, - zachęcanie do czytelnictwa,
17.	Współdziałanie z rodzicami, uczniami oraz środowiskiem lokalnych pracodawców w zakresie nabywania świadomości predyspozycji zawodowych przez uczniów.	- zajęcia z wychowawcą, wyjścia, wycieczki, - zajęcia w zakładach pracy, - zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne, - zajęcia warsztatowe, - zajęcia tematyczne ze specjalistami, - zajęcia w ramach programów profilaktycznych, - zajęcia w ramach projektów rozwijających przygotowanie uczniów do rozwoju kariery zawodowej, - spotkania z osobami wykonującymi różne zawody, - indywidualne rozmowy uczniów i rodziców z doradcą zawodowym, - udostępnianie fachowej literatury.

IV. Ewaluacja programu.

Przebieg pracy wychowawczo-profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli służą doskonaleniu pracy i stanowią podstawę do planowania zamierzeń wychowawczych w kolejnym roku szkolnym.

Sytuacja materialna uczniów:

1. Analiza liczby uczniów korzystających ze stypendiów socjalnych, dofinansowań do wyżywienia, podręczników czy wycieczek.
2. Wywiady z wychowawcami i pedagogiem szkolnym w zakresie obserwacji problemów materialnych w klasach.
3. Monitorowanie udziału uczniów w zajęciach dodatkowych (odpłatnych i nieodpłatnych).

Zdrowie psychiczne:

1. Rozmowy indywidualne prowadzone przez pedagoga i psychologa szkolnego.
2. Analiza liczby zgłoszeń uczniów do pedagoga/psychologa oraz interwencji kryzysowych.
3. Obserwacje nauczycieli dotyczące zachowań świadczących o problemach emocjonalnych (wycofanie, agresja, problemy w relacjach).

Frekwencja

1. Analiza frekwencji uczniów w ujęciu semestralnym i rocznym, z wyróżnieniem uczniów z rodzin dysfunkcyjnych.
2. Monitorowanie liczby spóźnień i godzin nieusprawiedliwionych.
3. Porównanie danych frekwencyjnych z wynikami w nauce i sytuacją rodzinną.
4. Konsultacje z wychowawcami i zespołem interdyscyplinarnym (pedagog, psycholog, kurator).

Wyniki w nauce

1. Analiza ocen semestralnych i końcoworocznych z podziałem na grupy ryzyka (uczniowie z rodzin dysfunkcyjnych).
2. Badanie postępów uczniów w nauce poprzez diagnozy edukacyjne (testy kompetencji).
3. Obserwacje nauczycieli dotyczące motywacji uczniów i zaangażowania w proces edukacyjny.
4. Wskaźniki liczby uczniów wymagających zajęć wyrównawczych oraz korzystających z pomocy dydaktycznej.